

ЭРДМ-СУРГУУЛИН ДЕЛГРЛТИН ШИН ДЕВСНЪ

«Баяд джиргъла школуудин залгалдаг батруулгъна болн ори-нутт эрдм-сургуулин системг цаарандь делгрүлхин тускар» гаргън КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министрмүдин Советин тезисмүдиг мана ори-нуттин цуг олд-амти ик гичгэр тасадж дөнъ нлжана.

Дунин болн ах школуудиг оньг даруудж бүрдэхэр энүнд темдгладжх төрмүд, КПСС-н XX ч хургин шилжрмүдас иш авч, партин XXI-ч хурт деер кех үр Н. С. Хрущевин докладин тезисмүдг темдгладжх — мана ори-нуттг коммунизм тосхлгъна агту өргн программа күүцдэн ирцдг.

Мана эврә школиннь, нарт делкан хамгин нүүрлгч олд амтид сургъмдж өглгънә социалистическ системин күүцен динлврәри советек улс бахтна. Советек государствн тууджин ут туршарт мана школ олд амтидән үнн итклтәггәр цергләд, энүнд медрт дасхад, олд сай улсин билг-эрдм цөцгладхнь дөнъгән күргәд, тууджд түрүн болдж тедниг культурт өрггәр күргв.

Ори-нуттг культури революц динлхд советек школ негиг йилггч нилчән халдагъад, олд зүсн кели амтгәс кесг олд сай сургъульта, медртә улс белдәд, туурген номтирин, инженермүдин, нань чигн специалистрин кадрмуд өскв. Тер улс цугтан обществин, социализмин кергт цергиджәнә.

Болв баяд-джиргъл уралан йовад, школуудин өмн улм-улм шин некрмүд тавад йовна. Коммунизм тосхлгън гтә цагин девснәд советек школин күүцәх төрнә — өсдж йовх үйирт сургъмдж өглгъән улм өөдлүләд, экономикин, наукин болн культурин төлә ик урн медртә кадрмуд белдәд, олд амтиә үүдәгч үүлдврт улм шумгъаггәр орицлгън болх мөн.

Олд школин өмн Коммунистическ парть тавджәх гол төрнә — багъ наста үйирг джиргълин аьк болв чигн халхарн белддж, туста кōдлмшт дасхдж, социалистическ обществин авибәрциг икар күнддиги багъчудт сурьгългън. Наукин үндсиг сәәнәр медрт олд зүсн халхин медртә улс белдсн деерән школууд, материалн зөөр гарггдджх — фабрикт болн заводмудт, тосхлтсар болн рудниксар, колхозмудин болн совхозмудин теетг альдн болв чигн күч-көлсәрн орицдж кōдлдж чадх улс белдх зөвтә.

Парть болн правительств темдгладжх — дундин болн ах школуудиг оньгдаруудж бүрдәлгън — баяд-джиргъл школ хойрин хооридж заагрлтиг ууруудж, сургъмдж производителн кōдлмш хойриг негдүлдж, багъчудиг сурьгългъна болн сургъмджилгъна ке-

мәкәл зотсд уга бодлүләд йовхин төлә кергджәнә. Обществин шин строй динлхд эн төр эрки чинртә болдж гархинь В. И. Ленин заадж темдгәсн болдж Комсомолн III-ч хурт деер келсн эврәннә тууджлгч үгдән эн, багъчуд школдан онц хаалдад баялгө, эврәннә сургъуль эрдман кōдлмшчрин болн крестьянмудин кōдлмшләнницүлдж дасх зөвтәг цәәлггсн.

КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министрмүдин Совет — 1959 — 1965 джилмүдг амти цуггәр эрк биш сургъуль сурлгъниг 7 джилә болзгәс 8 джилүр орулхар темдгладжәнә, тигхдәрн тегәд, күч-көлснә политехническ сургъмдж школьникудиг туста обществин кōдлмшт өрцүлдж кергхми. 8 класс чиләчкәд багъчуд, предприягд, колхозмудт, тосхлтд-колгид кōдлцхәхми.

Сургългъна хойрдгч девснәд — кōдлмшч-крестьянмудин багъчудин школмудт, кōдлмшин политехническ школмудт, тедү мет техникумет тегәд багъчуд күүц дундин сургъмдж авхми. 10-ч класста школмуд бас оньгдаруудхми.

Тигм школмудин сургъульчир сурн баядж производствд, шишлинь мастерскойст кōдләд, күүц дундин туслинь болн шишлинь медртә болсн деерән, баярн газрт ямаран халхар кадрмуд кергиддәжхлә ирлцүлдж, шишлинь профессий дасдж гарцхәхми.

Школмудиг оньгдарулгъна төрәр советек улс цуггәр соньмсджана. Мана Халыг АССР-н күч-көлсчир бас эн төрәр күр-күүндвр кедж, Парть болн Правительств эн төриг дигтә цаглань тавджәхиг темдгладж, нег дууггәр эн тезисмүдиг дөнънджәцхәнә. Терүнләрн хамдн, эврәннә сүв-селвгүдән, тоолврән келдж өгчәцхәнә.

Черноземельск райОНО-н заведующ үр. М. Боваев, колхозмудин болн совхозмудин малчир олар ирдж үвлздг — Черноземельск районд, ферм, бригад болгънд цōбкн сургъульчиртә бичкн олд школмуд бәрхин өрчд, олд күүтә интернатн школ бүрдәх кергтәг темдгладжәнә.

Каснийск района багшир, школмудиг үзмр дөнъгәр болн оборудованяр тетклгъниг централизовать кех селвг өгчәнә. Яшалтинск дундин школин багширин коллектив болхла — 8 джилә сургъулин программ балгъснд чигн, селәнд чигн әдл болхла сән болх гидж тоолджана.

Олд амтиә сургъулиг оньгдаруудж бүрдәлгъниг дигтә сәәнәр келгън — советек обществ цаарандан делгрдж, коммунизмин хаалггәр динлвртәггәр уралан йовхд ик гидг нилчән халдахн эрк дарх уга лавта.